

مبانی سیستمهای هوشمند پروژه اول - بخش ۱

استاد درس: دکتر علیاری

نام و نام خانوادگی: زهرا ایران پور مبارکه

شماره دانشجویی: ۹۸۱۹۸۹۳

پاییز ۱۴۰۲

فهرست

چکیده

این گزارش شامل پاسخ کدنویسی و تشریحی (تحلیلی) به ۳ سوال کلی میباشد.

در سوال اول، با تولید یک دیتاست ۲کلاسه، با استفاده از ۲ طبقه بندی آماده پایتون کلاسها از هم جدا شده و ضمن بدست آمدن خطا و درصد پیشبینی این دو طبقه بندی، و بدست آمدن مرز و نواحی تصمیم گیری، سوال مجددا برای حالت چالش برانگیزتر حل خواهد شد و در نهایت، یک کلاس به دیتاست اضافه شده و در مورد تغییرات آن توضیح داده خواهد شد.

در سوال دوم، از یک دیتاست مربوط به حوزه بانکی استفاده شده و با انجام اعمال preprocessing و train-test-split ، آماده جداسازی کلاسها می شود. در ادامه ضمن تحلیل اطلاعات بدست آمده، دادهها به روش مناسب نرمالسازی شده و پیش بینی مجددا انجام می شود تا تفاوت آشکار شود. در نهایت، وضعیت تعادل کلاسها بررسی می شود و با استفاده از یک طبقه بندی آماده فرایند آموزش و ارزیابی مدل انجام می شود.

در سوال سوم، ، از یک دیتاست مربوط به بیماری قلبی استفاده شده و به دیتافریم تبدیل می شود. سپس، با مدنظر قرار دادن دو کلاس، دیتافریم جدیدی تشکیل می شود. در ادامه، با استفاده از دو طبقه بندی آماده پایتون، فرایند آموزش و ارزیابی مدل انجام می شود و دو کلاس از هم تفکیک می شوند. نهایتا یک شاخصه ارزیابی تعریف و بررسی می شود.

سوال ۱

ابتدا کتابخانههای مورد نیاز در این سوال اضافه میشود:

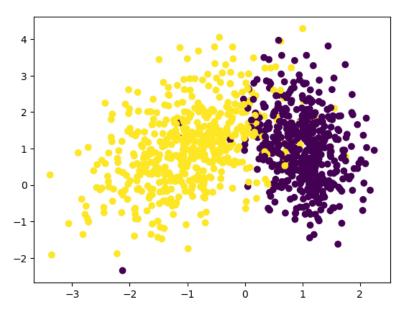
from math import sqrt
import matplotlib.pyplot as plt
from sklearn import datasets
from sklearn.datasets import make_classification
from sklearn.model_selection import train_test_split
from sklearn.linear_model import LogisticRegression, SGDClassifier
import sklearn.metrics as met
from sklearn.metrics import mean_absolute_error, mean_squared_error, confusion_matrix
from mlxtend.plotting import plot_decision_regions

۱. در این قسمت با استفاده از sklearn.datasets یک دیتاست با ۱۰۰۰ نمونه، ۲ کلاس و ۲ ویژگی تولید می شود:

 $X, y = make_classification(n_samples=1000, n_features=2, n_redundant=0, n_classes=2, class_sep=1, n_clusters_per_class=1, random_state=93)$

سپس با استفاده از دستور plt.scatter، نموداری جهت نمایش دادهها رسم می شود:

plt.scatter(X[:, 0], X[:, 1], c=y)

۲. در این قسمت ابتدا ۲۰ درصد دادهها برای تست و ۸۰٪ آنها برای آموزش در نظر گرفته میشود:

X_train, X_test, y_train, y_test = train_test_split(X, y, test_size=0.2, random_state=93)

 $X_{\text{train.shape}}$, $X_{\text{test.shape}}$, $Y_{\text{train.shape}}$, $Y_{\text{test.shape}}$ = ((800, 2), (200, 2), (800,), (200,))

برای بهبود نتیجه لازم بود فراپارامترهای مناسب که با دادههای ما متناسب هستند انتخاب شوند و تاثیر تغییر آنها در مقدار خطا و خروجی در نظر گرفته شود.

۱-۲) با استفاده از logistic regression به عنوان یکی از طبقهبندیهای آماده پایتون، فرآیند آموزش مدل شروع می شود و مدل روی دادههای آموزش فیت می شود:

model1 = LogisticRegression(solver='lbfgs', max_iter=2000, multi_class='ovr', penalty='l2', random_state=93) model1.fit(X_train, y_train);

در قسمت انتخاب solver، گزینههای متفاوتی در دست است ولی چون lbfgs برای دادههای کوچک تا متوسط که تعداد ویژگیهای زیادی ندارد کاربردی است، این گزینه انتخاب شد.

حداکثر تکرار روی ۲۰۰۰ قرار داده می شود تا هم به حدی زیاد نباشد که ران شدن برنامه را کند کند، و هم به قدری پایین نباشد که مدل به خوبی عمل نکند.

از آنجایی که داده فقط ۲ کلاس دارد، در بخش multi_class گزینه one-vs-rest که دیفالت هم هست انتخاب می شود. اگر بیش از دو کلاس داشت، به جای آن multinomial قرار داده می شود.

در ادامه در قسمت penalty، مدل منظمسازی انتخاب می شود و lbfgs فقط 12 را قبول می کند و 12 به جلوگیری از overfit شدن کمک می کند. لذا این گزینه انتخاب می شود.

همچنین، random state برابر با دو رقم آخر شماره دانشجویی بنده قرار داده شده است.

در ادامه به ۳ روش می توان پیشبینی را انجام داد. روش اول به سادگی خود کلاس را پیشبینی می کند، روش دوم احتمال را و روش سوم لگاریتم احتمال را.

ypred1 = model1.predict(X_test)
ypred1_2 = model1.predict_proba(X_test)
ypred1_3 = model1.predict_log_proba(X_test)

درنهایت، accuracy برای دادهای تست و آموزش به صورت جداگانه بدست آورده می شود:

a = model1.score(X_train, y_train) b = model1.score(X_test, y_test) [a, b]

نتىچە:

[0.94625, 0.95]

```
نهایتا خطاهای مختلف نیز برای داده تست محاسبه می شود:
```

a = met.mean_squared_error(y_test, ypred1) # MSE b = mean_absolute_error(y_test, ypred1) # MAE c = sqrt(mean_squared_error(y_test, ypred1)) # SMSE [a, b, c]

نتيجه:

[0.05, 0.05, 0.22360679774997896]

و برای داشتن دید بهتر، ماتریس درهم ریختگی بدست آورده میشود:

confusion_matrix(y_test, ypred1)

نتىچە:

array([[104, 3],

[7, 86]], dtype=int64)

میدانیم هرچه قطرهای این ماتریس بزرگتر باشد، یعنی مدل بهتر است و از ماتریس بدست آورده شده همین موضوع برآورد می شود.

۲-۲) با استفاده از SGD Classifier به عنوان یکی از طبقهبندیهای آماده پایتون، فرآیند آموزش مدل انجام می شود و مدل روی دادههای آموزش فیت می شود:

model2 = SGDClassifier(loss='log_loss', random_state=93) model2.fit(X_train, y_train);

در قسمت انتخاب log loss، چون log loss برای کلاسهای ۰ و ۱ اعمال میشود، و داده هم فقط ۲ کلاس دارد، این گزینه انتخاب میشود.

همچنین، random state برابر با دو رقم آخر شماره دانشجویی بنده قرار داده شده است.

در ادامه مانند قسمت قبل به ۳ روش می توان پیش بینی را انجام داد. که در اینجا جهت جلوگیری از تکرار، فقط پاسخ روش اول آورده می شود که آرایه اول پیشبینی و آرایه دوم کلاس بندی درست داده تست است: 0, 1, 0, 1, 1, 1, 0, 0, 1, 0, 1, 1, 1, 0, 0, 1, 0, 1, 1, 0, 1, 1, 1, 1, 0, 0, 1]0, 1, 0, 1, 0, 0, 1, 0, 1, 0, 0, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 0, 1, 0, 1, 0, 0, 1, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 1, 1, 0, 0, 0, 0, 1, 1, 1, 0, 0, 0, 1, 1, 0, 0, 10, 1, 0, 1, 1, 1, 0, 0, 1, 0, 0, 1, 1, 0, 0, 1, 0, 1, 1, 1, 1, 0, 1, 0, 0, 0, 1]))

همچنین، accuracy برای دادهای تست و آموزش به صورت جداگانه مانند قسمت قبل بدست آورده می شود که داده اول مربوط به داده آموزش و داده دوم مربوط به داده تست است:

[0.93, 0.895]

نهایتا خطاهای مختلف نیز برای داده تست محاسبه میشود:

[MSE, MAE, SMSE] = [0.105, 0.105, 0.324037034920393]

و برای داشتن دید بهتر، ماتریس درهم ریختگی بدست آورده می شود:

array([[92, 15],

میدانیم هرچه قطرهای این ماتریس بزرگتر باشد، یعنی مدل بهتر است و از ماتریس بدست آورده شده همین موضوع برآورد می شود.

۳. مرز و نواحی تصمیم گیری برای دو مدل نشان داده می شود و نمونه هایی که اشتباه طبقه بندی شده اند در شکل متفاوت نشان داده می شود:

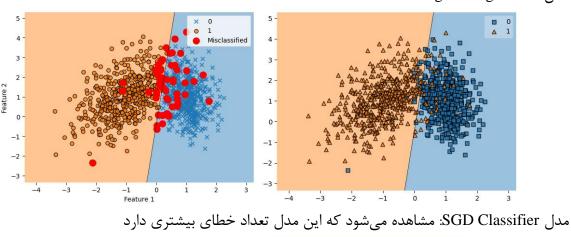
كد رسم شكل اصلى:

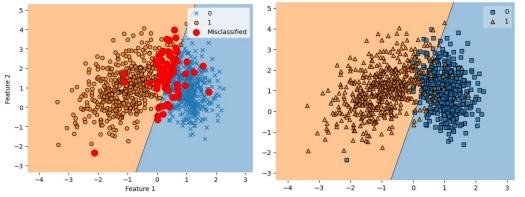
plot_decision_regions(X, y , clf=model2)

کد رسم نمونههای اشتباه:

ypred22 = model2.predict(X)
misclassified2 = ypred22 != y
plot_decision_regions(X, y, clf=model2, markers='xo', X_highlight=X[misclassified2])
plt.scatter(X[misclassified2][:, 0], X[misclassified2][:, 1], c='red', marker='o', s=100, label='Misclassified')
plt.show()

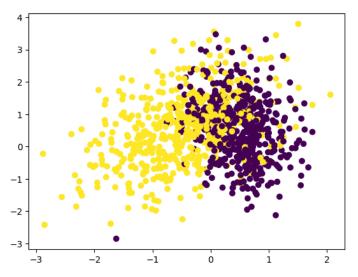
مدل logistic regression!

۴. با استفاده از تغییر class_sep و کمتر کردن آن از مقدار ۱، دادهها پیچیدگی پیدا کرده و درهم تنیده میشوند.

برای مثال آن را روی ۰.۵ قرار میدهیم و شکل دادهها به این صورت در میآید:

حال مراحل قبلی را برای دادههای جدید تکرار می کنیم و برای جلوگیری از تکرار کدها، فقط خروجی آنها نمایش داده می شود.

در این قسمت مجددا ۲۰ درصد دادهها برای تست و ۸۰٪ آنها برای آموزش در نظر گرفته می شود. (۴–۲ $X_{\text{train.shape}}, X_{\text{test.shape}}, y_{\text{train.shape}}, y_{\text{test.shape}} = ((800, 2), (200, 2), (800,), (200,))$

logistic regression (۴-۲-۱

خروجی پیشبینی شده و خروجی اصلی:

درصد درستی:

accuracy score for train and test respectively = [0.7925, 0.78]

خطاها:

[MSE, MAE, SMSE] = [0.105, 0.105, 0.324037034920393]

ماتریس درهم ریختگی:

confusion_matrix = array([[92, 15], [6, 87]], dtype=int64)

SGD Classifier (۴-۲-۲

خروجی پیشبینی شده و خروجی اصلی:

درصد درستی:

accuracy score for train and test respectively = [0.77625, 0.775]

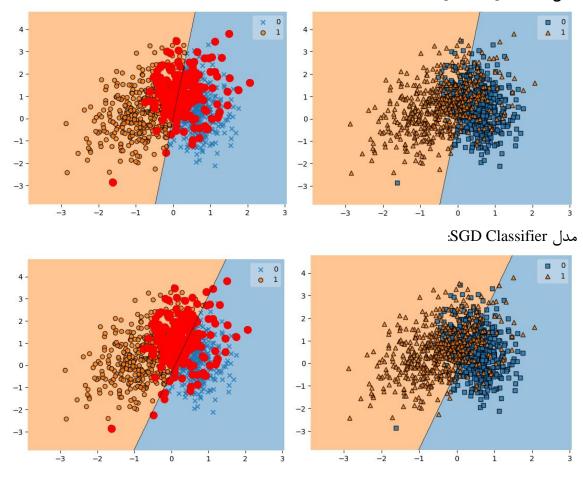
خطاها:

[MSE, MAE, SMSE] = [0.225, 0.225, 0.4743416490252569]

ماتریس درهم ریختگی:

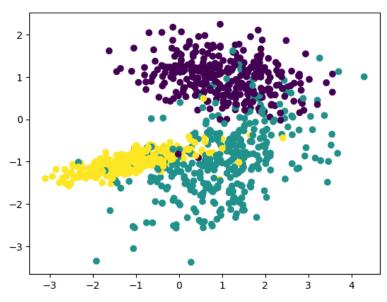
confusion_matrix = array([[75, 32], [13, 80]], dtype=int64)

۴-۳) مرز و نواحی تصمیم گیری مدل logistic regression:

مقایسه: همان طور که مشاهده می شود هم تعداد نمونههایی که اشتباه کلاس بندی شده اند بیشتر است و هم مقدار خطا افزایش یافته و score کاهش یافته است.

های تولید شده در قسمت ۱ اضافه می شود. کلاس به دادههای تولید شده در قسمت ۱ اضافه می شود. نمودار دادهها:

به این دلیل دیگر کلاسها به صورت ۰ و ۱ نیست، باید تغییراتی در مدلسازی صورت گیرد. ولی همچنان می توان با استفاده از کتابخانههای آماده پایتون این تغییرات را اعمال کرد.

• مدلسازی Logistic Regression.

model1 = LogisticRegression(solver='lbfgs', max_iter=2000, multi_class='multinomial', penalty='l2', random_state=93)

از آنجایی که داده اکنون بیش از ۲ کلاس دارد، در بخش multi_class گزینه one-vs-rest که دیفالت هم هست انتخاب نمی شود. به جای آن multinomial قرار داده می شود.

بقیه پارامترها مشکلی ندارند.

• مدلسازی SGD Classifier

model2 = SGDClassifier(loss='log', random_state=93)

در قسمت انتخاب log loss، چون log loss برای کلاسهای و اعمال می شود، و داده اکنون بیش از ۲ کلاس دارد، این گزینه انتخاب نمی شود. به جای آن از log استفاده می شود که روش کار آن به این صورت بوده که ابتدا یک کلاس را از باقی کلاس ها جدا میکند و سپس برای کلاس دیگر همین کار را انجام میدهد و در نهایت با استفاده از تابع softmax خروجی ها را با هم ترکیب می کند.

خروجیها:

• logistic regression:

خروجی پیشبینی شده و خروجی اصلی:

درصد درستی:

accuracy score for train and test respectively = [0.885, 0.895]

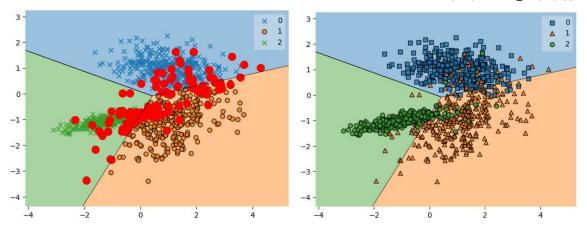
خطاها:

[MSE, MAE, SMSE] = [0.12, 0.11, 0.34641016151377546]

ماتریس درهم ریختگی:

confusion_matrix = array([[61, 3, 0], [3, 58, 4], [1, 10, 60]], dtype=int64)

مرز و نواحی تصمیم گیری:

• SGD Classifier:

خروجی پیشبینی شده و خروجی اصلی:

درصد درستی:

accuracy score for train and test respectively = [0.84125, 0.845]

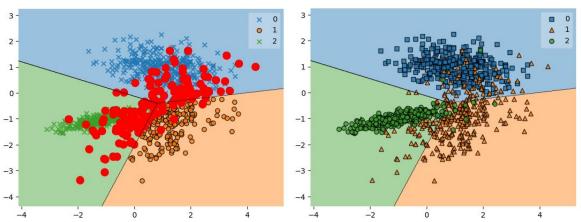
خطاها:

[MSE, MAE, SMSE] = [0.12, 0.11, 0.34641016151377546]

ماتریس درهم ریختگی:

confusion_matrix = array([[64, 0, 0], [14, 38, 13], [1, 3, 67]], dtype=int64)

• مرز و نواحی تصمیم گیری:

سوال ۲

ابتدا کتابخانههای مورد نیاز در این سوال اضافه میشود:

import pandas as pd
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
import sklearn.metrics as met
from sklearn.metrics import accuracy_score, precision_score, recall_score, fl_score, mean_absolute_error,
mean_squared_error, confusion_matrix
from sklearn.preprocessing import MinMaxScaler, StandardScaler
from imblearn.over_sampling import SMOTE
from sklearn.model_selection import train_test_split
from sklearn.linear_model import LogisticRegression
from math import sqrt

۱. در این سوال با یک دیتاست حوزه بانکی آشنایی به عمل میآید. اهداف و ویژگیهای دیتاست:

این دادهها، دارای ۱۳۷۲ نمونه و چندمتغیره هستند و از تصاویری که برای ارزیابی یک روش احراز هویت برای اسکناسهای واقعی و جعلی گرفته شده بود، استخراج شدهاند. برای دیجیتالی کردن، از یک دوربین صنعتی که معمولاً برای بازرسی چاپ است، استفاده شدهاست. تصاویر نهایی دارای ۴۰۰**۲۰۰ پیکسل هستند. با توجه به لنز شی و فاصله تا جسم مورد بررسی، تصاویری در مقیاس خاکستری با وضوح حدود ۶۶۰ نقطه در اینچ بدست آمدهاست. ابزار تبدیل موجک برای استخراج ویژگیها از تصاویر استفاده شده.

- واریانس تصویر تبدیل شده موجک (پیوسته)
- چولگی تصویر تبدیل شده موجک (پیوسته)
- كورتوز تصوير تبديل شده موجك (پيوسته)
 - آنتروپی تصویر (پیوسته)
 - کلاس (عدد صحیح)

سپس دیتا با دستور gdown در محیط گوگل کلب وارد میشود. Id مد نظر با آپلود دیتا در گوگل درایو و برداشتن قسمتی از لینک آن بدست میآید.

https://drive.google.com/file/d/1V1QyoKtRkK6Ln2OJjtnfvQ67II7-VG3T/view?usp=sharing pip install --no-cache-dir gdown !gdown 1V1QyoKtRkK6Ln2OJjtnfvQ67II7-VG3T

با مشاهده داده مشخص می شود که نمونه اول به عنوان سرتیتر درنظر گرفته شده. به همین دلیل، هنگام تبدیل دیتا، دیتافریم را بدون هدر تنظیم می کنیم تا مشکل حل شود. df = pd.read_csv('data_banknote_authentication.txt',header=None)

۲. در این قسمت از سوال به فرآیند برزدن دادهها و در ادامه train-test-split میپردازیم.

بر زدن (Shuffling) دادهها در مسائل یادگیری ماشین اهمیت بسیاری دارد و در مراحل آموزش الگوریتمهای یادگیری ماشین انجام می شود. برخی از اهمیتهای بر زدن دادهها عبار تند از:

- پیشگیری از تغییرات ناخواسته: اگر دادهها در ترتیب مرتب شوند، ممکن است الگوریتم به سرعت یاد بگیرد اما نتواسته الگوهای کلی و عمومی را به خوبی یاد بگیرد. در واقع، الگوریتم ممکن است به جزئیات خاص دادهها علاقهمند شود و نتواسته به خوبی عمومی ترین الگوها را تشخیص دهد.
- پیشگیری از برازش زیاد (Overfitting): اگر الگوریتم بر روی دادههایی که به هم وابسته هستند آموزش ببیند، ممکن است از رفتارهای غیر عمومی و به خصوصیتهایی که فقط در دادههای خاص وجود دارند برازش زیاد (overfitting) کند. بر زدن دادهها کمک می کند تا این مشکل پیشگیری شود.
- بهبود تعمیمپذیری: بر زدن دادهها باعث می شود الگوریتم بیشترین تعداد اطلاعات را از دادهها به دست آورده و به خوبی تعمیمپذیر شود. این بهبود تعمیمپذیری مدل در مقابل دادههای جدید و ناشناخته را افزایش می دهد.
- پیشگیری از بایاس ناخواسته: اگر دادهها به ترتیب خاصی آموزش داده شوند، الگوریتم ممکن است با برخی خصوصیتهای ناخواسته دادهها آشنا شود و این باعث بایاس شود. با بر زدن دادهها، این امکان را کاهش می دهیم.

عملیات بر زدن دادهها (اینکسها هم در این عملیات به هم میریزند که ممکن است در ادامه مشکل آفرین باشد. به همین دلیل پس از بر زدن، آنها را ریست میکنیم):

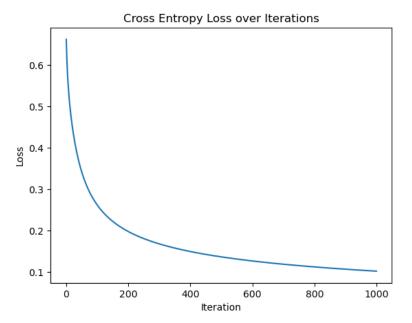
```
df_shuffled = df.sample(frac=1, random_state=93)
df_shuffled.reset_index(inplace = True, drop = True)
df_shuffled
```

تقسیم به دو بخش آموزش و ارزیابی (تست) با نسبت تبدیل ۲۰٪:

```
\begin{split} X &= df\_shuffled.iloc[:, 0:4] \\ y &= df\_shuffled.iloc[:, 4:5] \\ X\_train, X\_test, y\_train, y\_test = train\_test\_split(X, y, test\_size=0.2, random\_state=93) \\ X\_train.shape, X\_test.shape, y\_train.shape, y\_test.shape = ((1097, 4), (275, 4), (1097, 1), (275, 1)) \end{split}
```

۳. اگر بخواهیم بدون استفاده از کتابخانه آماده پایتون، مدل، تابع اتلاف و الگوریتم یادگیری و ارزیابی را کدنویسی کنیم، از گرادیان کاهشی استفاده کرده و کد آن را مینویسیم تا دو کلاس دیتاست به خوبی از هم جدا شوند:

```
تعریف تابع سیگموئید برای رگرسیون لجستیک:
def sigmoid(z):
  return 1/(1 + np.exp(-z))
   تعریف تابع تلفات متقابل آنتروپی (افزودن اپسیلون برای جلوگیری از مشکلات لگاریتم صفر):
def cross_entropy_loss(y_true, y_pred):
  epsilon = 1e-15
  y_pred = np.clip(y_pred, epsilon, 1 - epsilon)
  return - (y_true * np.log(y_pred) + (1 - y_true) * np.log(1 - y_pred))
                                                     محاسبه گرادیان برای رگرسیون لجستیک:
def compute_gradient(X, y, weights):
  m = len(y)
  predictions = sigmoid(np.dot(X, weights))
  gradient = np.dot(X.T, predictions - y) / m
  return gradient
 آموزش مدل رگرسیون لجستیک با استفاده از گرادیان نزولی (مقدار دهی اولیه وزن ها با صفر):
def train(X, y, learning_rate, epochs):
  m, n = X.shape
  weights = np.zeros((n, 1))
  losses = []
  for epoch in range(epochs):
    gradient = compute_gradient(X, y, weights)
    weights -= learning_rate * gradient
    loss = np.mean(cross_entropy_loss(y, sigmoid(np.dot(X, weights))))
    losses.append(loss)
  return weights, losses
ارزیابی مدل رگرسیون لجستیک بر روی دادههای جدید (بر اساس استانه، احتمالات به
                                                           برچسبهای باینری تبدیل میشوند):
def evaluate(X, weights, threshold=0.5):
  predictions = sigmoid(np.dot(X, weights))
  labels = (predictions >= threshold).astype(int)
  return labels
                                                                                      مدلسازى:
learning\_rate = 0.01
epochs = 1000
trained_weights, losses = train(X_train, y_train, learning_rate, epochs)
                                                                                    رسم نمودار:
plt.plot(losses)
plt.title('Cross Entropy Loss over Iterations')
plt.xlabel('Iteration')
plt.ylabel('Loss')
plt.show()
                                                                                   بررسی مدل:
test predictions = evaluate(X test, trained weights)
accuracy = np.mean(test_predictions == y_test)
accuracy = 0.970909
```


تحلیل نمودار تابع اتلاف: نمودار تابع اتلاف که در بالا رسم شد، نشان دهنده تغییرات مقدار تابع هزینه (تابع اتلاف) در طول فرآیند آموزش است. در زیر تحلیلی از این نمودار ارائه شده است:

- کاهش تدریجی تابع اتلاف: همانطور که انتظار میرود، با پیشرفت آموزش، تابع اتلاف به تدریج کاهش پیدا میکند. این نشاندهنده بهینهسازی و بهبود وزنها در جهتی که تابع هزینه کمینه شود، است.
- همگرایی: نمودار نشان میدهد که تابع اتلاف همگراست و به یک مقدار پایدار همگرا میشود. این نشان دهنده این است که فرآیند آموزش به یک وزن بهینه رسیده است.
- تغییرات تابع اتلاف در مراحل آخر آموزش: مراحل آخر آموزش، تغییرات در تابع اتلاف کمتر میشود و نمودار به یک خط میل می کند. این نشان دهنده استقرار مدل در یک وضعیت که دیگر بهبود قابل توجهی ندارد.

تحلیل نمودار تابع اتلاف مهم است تا مشاهده کنیم که آیا مدل به اندازه کافی بهینه شده است یا نیاز به افزایش تعداد ایپاکها (epochs) داریم. از آنجایی که تابع اتلاف به سرعت کاهش پیدا کرده و سپس به یک مقدار ثابت رسیده، نشاندهنده برازش خوب مدل است.

نظر در مورد عملکرد مدل قبل از ارزیابی از روی تابع اتلاف:

نمودار تابع اتلاف می تواند به ما اطلاعات مهمی درباره عملکرد مدل بدهد، اما این تا حدی است که به علتی به نام "برازش بر روی دادههای آموزش" (overfitting)، ممکن است مدل به دادههای آموزش بسیار خوب برازش یافته باشد ولی بر روی دادههای تست یا دادههای جدید عملکرد مناسبی نداشته باشد. به عبارت دیگر، این ممکن است نشان دهنده این باشد که مدل به دادههای آموزش "خاص" شده و توانمندی عمومی برای تفکیک موارد جدید را نداشته باشد.

به همین دلیل، نمودار تابع اتلاف به تنهایی کافی نیست و نیاز به ارزیابی روی دادههای جدید (تست) داریم. اگر تابع اتلاف بر روی دادههای آموزش به خوبی کاهش پیدا کرده باشد اما عملکرد مدل بر روی دادههای تست به اندازه مطلوب نباشد، ممکن است مدل ما با مشکلاتی مثل برازش بر روی دادههای آموزش روبرو شده باشد.

برای ارزیابی بهتر عملکرد مدل، می توان از معیارهایی مانند دقت (accuracy)، بازخوانی (recall)، دقت (precision) و اندازه (F1-score) بر روی دادههای تست استفاده کرد. این معیارها به ما اطلاعاتی درباره توانمندی مدل در تشخیص مثبتها و منفیها ارائه می دهند و می توانند بهتر از تابع اتلاف به ما کمک کنند تا عملکرد مدل را به صورت جامع تر ارزیابی کنیم.

برای این کار:

test_predictions = evaluate(X_test, trained_weights) accuracy = accuracy_score(y_test, test_predictions) precision = precision_score(y_test, test_predictions) recall = recall_score(y_test, test_predictions) f1 = f1_score(y_test, test_predictions)

خروجي:

۴. نرمال سازی دادهها

اهمیت فرایند نرمالسازی دادهها: فرایند نرمالسازی دادهها یک مرحله مهم در پیشپردازش دادهها است که میتواند بهبودی چشمگیر در عملکرد مدلهای یادگیری ماشین داشته باشد. در زیر تعدادی از اهمیتهای فرایند نرمالسازی آورده شده است:

- تسهیل آموزش مدل: نرمالسازی دادهها می تواند فرآیند آموزش مدل را تسهیل کند. زمانی که دادهها در مقیاسها واحدهای مختلفی باشند، ممکن است الگوریتمهای یادگیری ماشین به مشکل بخورند و به سرعت به تناوبها متمایل شوند. با نرمالسازی، مقیاس دادهها به یک مقیاس مشخص تغییر می کند و فرآیند یادگیری مدل پایدارتر می شود.
- پیشگیری از برازش بر روی دادههای آموزش: نرمالسازی کمک میکند از برازش بر روی دادههای آموزش جلوگیری کنیم. برازش بر روی دادههای آموزش ممکن است منجر به یادگیری مدل از نویزهای غیرضروری یا مشکلات دیگر در دادهها شود.
- بهبود عملکرد در مسائل بهینهسازی: در الگوریتمهای بهینهسازی مانند گرادیان کاهشی،
 نرمالسازی می تواند بهبودی در سرعت همگرایی و کارایی داشته باشد.

- پیشگیری از مشکل برخورداری از مقادیر پرت (Outliers): نرمالسازی به ما کمک میکند از مشکل برخورداری از مقادیر پرت در دادهها جلوگیری کنیم.
- بهبود توزیع دادهها: با نرمالسازی، توزیع دادهها به شکلی مرکزی تر و بهتر توزیع می شود که می تواند در بهبود عملکرد مدلها مؤثر باشد.
- مقایسه قابلیتها: با نرمالسازی، میتوانیم بر اساس ویژگیهای مشترک واحدی دادهها را مقایسه کنیم.

در کل، نرمالسازی به ما کمک میکند دادهها را به یک وضعیت مناسب تر برسانیم که باعث بهبود کارایی و پایداری مدلهای یادگیری ماشین میشود.

روش اول: min max scaler

این روش بازهای از مقادیر را به بازهای معین مینماید، مثلاً از ۰ تا ۱. رابطه محاسبه برای این روش به صورت زیر است:

Normalized Value = $\frac{\text{Original Value-Min}}{\text{Max-Min}}$

scaler = MinMaxScaler()
normalized_data = scaler.fit_transform(X)

روش دوم: Z-score normalization

این روش مقادیر را به نحوی نرمالسازی می کند که میانگین مقدار صفر شود و انحراف معیار یک. رابطه محاسبه برای این روش به صورت زیر است:

scaler = StandardScaler()
standardized_data = scaler.fit_transform(X)

اطلاعات بخش ارزیابی نیز میتواند در فرآیند نرمالسازی دادهها مورد استفاده قرار گیرد. در اینجا چند نکته مربوط به استفاده از اطلاعات ارزیابی در فرآیند نرمالسازی آورده شده است:

• استفاده از آمارههای ارزیابی برای تشخیص پرتها: آمارههای ارزیابی مانند میانگین (mean) و انحراف معیار (standard deviation) می توانند به شناسایی دادههای پرت یا نقص در دادهها کمک کنند. اگر مشاهده شود که دادهها دارای انحراف معیار زیادی هستند یا میانگین غیرمعقولی دارند، ممکن است نیاز به پردازش و نرمال سازی دارند.

- تطبیق فرآیند نرمالسازی با توزیع دادهها: اطلاعات بخش ارزیابی ممکن است نشان دهد که توزیع دادهها به صورت غیرعادی (non-Gaussian) است. در چنین شرایطی، ممکن است استفاده از روشهای نرمالسازی مبتنی بر میانگین و انحراف معیار موثر نباشد و نیاز به روشهای دیگر مانند تبدیلهای بازهای (box-cox) یا تبدیلهای یکسانسازی (quantile) باشد.
- تطبیق نحوه نرمالسازی با ماهیت دادهها: اطلاعات بخش ارزیابی می توانند نشان دهند که چه نوع نرمالسازی برای دادههای مورد نظر مناسبتر است. به عنوان مثال، در صورتی که دادهها توزیع گسسته دارند، ممکن است استفاده از روش Min-Max Scaling کمک کند.

در کل، ارزیابی دقیق و شناخت دقیق از ویژگیها و توزیع دادهها میتواند در انتخاب و اعمال بهترین فرآیند نرمالسازی بر اساس ویژگیها و خصوصیات خاص دادهها کمک کند.

۵. تکرار قسمتهای ۱ تا ۳ برای دادههای نرمال شده

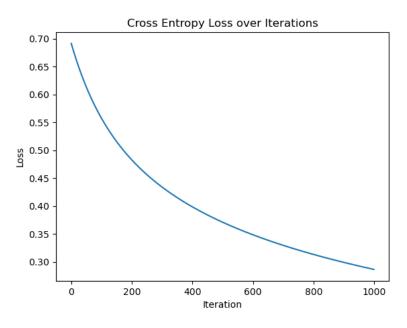
دیتای نرمالشده را به دیتافریم تبدیل کرده و ستون لیبل را به آن اضافه می کنیم.

df2 = pd.DataFrame(standardized_data) dfnew = pd.concat([df2, y], axis=1)

سپس دیتاها را بر میزنیم و به دو قسمت آموزش و ارزیابی تقسیم میکنیم.

در بخش بعدی نیازی به تعریف مجدد توابع نیست چراکه قبلا تعریف شده اند. فقط استفاده از آنها را مجددا انجام میدهیم. یعنی وارد قسمت مدلسازی میشویم:

نمودار تابع تلفات را رسم می کنیم:

در ادامه accuracy score و همچنین باقی معیارهای ارزیابی را نیز محاسبه می کنیم:

Accuracy: 0.9090909090909091 Precision: 0.8760330578512396 Recall: 0.9137931034482759 F1 Score: 0.8945147679324894

نتایج پیشبینی مدل برای چند نمونه:

ستون لیبل اصلی و لیبل پیشبینی شده را کنار هم قرار میدهیم:

ehem = pd.DataFrame(test_predictions)
ehem.reset_index(inplace = True, drop = True)
test = pd.DataFrame(y_test)
test.reset_index(inplace = True, drop = True)
dfshow = pd.concat([test, ehem], axis=1)

سیس ۵ سطر اول را مشاهده می کنیم:

dfshow.head()

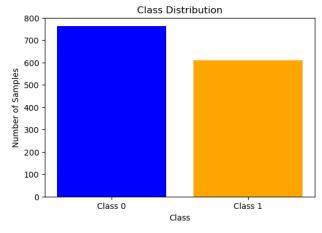
⁹. وضعیت تعادل دادهها در دو کلاس موجود در دیتاست

شمارش تعداد هر كلاس:

class_counts = dfnew.iloc[:, 4:5].value_counts()
class_counts_index = [0, 1]

رسم نمودار:

plt.figure(figsize=(6, 4))
plt.bar(class_counts_index, class_counts.values, color=['blue', 'orange'])
plt.xlabel('Class')
plt.ylabel('Number of Samples')
plt.title('Class Distribution')
plt.xticks(class_counts_index, labels=['Class 0', 'Class 1'])
plt.show()

نمایش تعداد:

```
print('Class 0 samples:', class_counts[0])
print('Class 1 samples:', class_counts[1])
```

Class 0 samples: 762 Class 1 samples: 610

مشاهده شد که تعداد نمونههای کلاسها با هم برابر نیستند.

عدم تعادل کلاسها در دیتاست می تواند منجر به مشکلات مختلف در مسائل یادگیری ماشین شود. برخی از مشکلات ممکن عبار تند از:

- تحت تخمین مدل: مدلهای یادگیری ماشین معمولاً به تعداد نمونههای زیادی از هر کلاس نیاز دارند تا بتوانند به خوبی یاد بگیرند. در صورتی که یک کلاس تعداد نمونه کمتری داشته باشد، ممکن است مدل به نحوی تحت تخمین شده و دقت پایینی در پیشبینیهای مربوط به آن کلاس داشته باشد.
- درختهای تصمیم و الگوریتمهای مبتنی بر گرادیان: الگوریتمهایی مانند درخت تصمیم و الگوریتمهای مبتنی بر گرادیان معمولاً حساس به توازن کلاسها هستند. این الگوریتمها ممکن است به سمت کلاس با تعداد نمونه بیشتر جلوگیری از تعادلی در کلاسها نمایش دهند.
- درمان نادرست از مقادیر ارزیابی: در صورتی که دیتاست ناتوان در تعادل کلاسها باشد، مقادیر ارزیابی مانند دقت (accuracy) تنها به خود کارآیی الگوریتم بر روی کل داده نگاه می کنند و این می تواند به نتایج نادرستی منجر شود. به عبارت دیگر، یک مدل می تواند با پیشبینی همیشه به یک کلاس (کلاس اکثریت)، دقت بالایی داشته باشد، اما این ممکن است توانایی پیشبینی کلاسهای کمتری را نشان ندهد.
- سرریز (Overfitting) در کلاس اکثریت: در صورتی که کلاس اکثریت تعداد نمونه زیادی داشته باشد و کلاس کمیت اقلیت، ممکن است الگوریتم یادگیری به سمت کلاس اکثریت بیشاندازه برازش شود و باعث شود که مدل براحتی دادههای کلاس اکثریت را پیشبینی کند اما نتواسته الگوهای عمومی را یاد بگیرد.

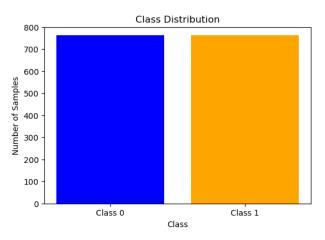
برای مقابله با این مشکلات، ممکن است اقداماتی نظیر افزایش تعداد نمونههای کلاس کمتر، استفاده از تکنیکهای نمونهبرداری متوازن، یا استفاده از معیارهای ارزیابی مناسب برای دادههای ناتوازن انجام شود. یکی از تکنیکهای معروف نمونهبرداری متوازن به نام SMOTE (Synthetic Minority Over-sampling یکی از تکنیکهای معروف نمونهبرداری متوازن به نام Technique است. این تکنیک نمونههای جدید برای کلاس اقلیت (کمترین کلاس) ایجاد می کند تا تعادل در دیتاست ایجاد شود.

```
smote = SMOTE(sampling_strategy='auto')

X = dfnew.iloc[:, 0:4]
y = dfnew.iloc[:, 4:5]

X_resampled, y_resampled = smote.fit_resample(X, y)
df_resampled = pd.concat([pd.DataFrame(X_resampled), pd.DataFrame(y_resampled)], axis=1)
و در ادامه همان کدهارا برای بررسی تعادل میزنیم و نتیجه این میشود:
```

Class 0 samples: 762 Class 1 samples: 762

مشاهده می شود که دادهها متعادل شدهاند.

۷. ارزیابی به وسیله یک طبقه بندی آماده پایتون: logistic regression کدهای همانند سوال یک میباشد و برای جلوگیری از تکرار در گزارش آورده نمیشود. معیارهای ارزیابی:

Accuracy: 0.8945454545454545454545454545456527 Recall: 0.8016528925619835
F1 Score: 0.8699551569506727

در این حالت هم مانند قبل چالش عدم تعادل دادهها با استفاده از کتابخانه آماده smote حل می شود.

سوال ۳

ابتدا کتابخانههای مورد نیاز در این سوال اضافه میشود:

import pandas as pd

import numpy as np

import matplotlib.pyplot as plt

from sklearn.linear_model import LogisticRegression, SGDClassifier

import sklearn.metrics as met

from sklearn.metrics import hinge_loss, log_loss, accuracy_score, precision_score, recall_score, f1_score, mean_absolute_error, mean_squared_error, confusion_matrix

from sklearn.model selection import train test split

from math import sqrt

۱. در این سوال با یک دیتاست مربوط به بیماری قلبی آشنایی به عمل میآید.

هدف و ویژگیهای دیتاست: این مجموعه داده شامل شاخصهای مختلف مرتبط با سلامت برای نمونهای از افراد است. در اینجا توضیح مختصری از هر ستون آورده شده است:

- Heart Diseaseor Attack: نشان می دهد که آیا فرد دچار بیماری قلبی یا حمله قلبی شده است: (دودویی: = خیر، ۱ = بله).
 - HighBP: وضعیت فشار خون بالا (باینری: ٠ = خیر، ١ = بله).
 - · HighChol: وضعیت کلسترول بالا (دودویی: = خیر، ۱ = بله).
 - CholCheck: دفعات بررسي كلسترول (طبقه اي).
 - BMI: شاخص توده بدن (مستمر).
 - سیگاری: وضعیت سیگار کشیدن (دودویی: = خیر، ۱ = بله).
 - سکته مغزی: سابقه سکته مغزی (باینری: = خیر، ۱ = بله).
 - دیابت: وضعیت دیابت (دودویی: ۰ = خیر، ۱ = بله).
 - PhysActivity: سطح فعالیت بدنی (طبقه ای).
 - ميوه ها: فراواني مصرف ميوه (قسمتي).
 - سبزیجات: فراوانی مصرف سبزیجات (قسمتی).
 - HvyAlcoholConsump: وضعیت مصرف الکل سنگین (باینری: ۰ = خیر، ۱ = بله).
 - AnyHealthcare: دسترسی به هر مراقبت بهداشتی (باینری: ۰ = خیر، ۱ = بله).

 Na Dacha Cast
 - NoDocbcCost : بدون پزشک به دلیل هزینه (باینری: ۰ = خیر، ۱ = بله).
 GenHlth : ارزیابی سلامت عمومی (طبقه ای).
 - MentHlth: ارزیابی سلامت روان (مقوله ای).
 - PhysHlth: ارزیابی سلامت جسمانی (طبقه ای).
 - DiffWalk: وضعیت دشواری راه رفتن (باینری: ۰ = خیر، ۱ = بله).
 - جنسیت: جنسیت فرد (دودویی: ۰ = زن، ۱ = مرد).
 - سن: سن فرد (مستمر).

- تحصيلات: مقطع تحصيلي (قسمتي).
 - درآمد: سطح درآمد (مقوله ای).

این مجموعه داده حاوی انواع اطلاعات مرتبط با سلامت، عوامل سبک زندگی و اطلاعات جمعیتی برای گروهی از افراد است که آن را برای بررسی همبستگیها و عوامل خطر بالقوه بیماری قلبی و سایر شرایط سلامتی مناسب می کند.

سپس دیتا با دستور gdown در محیط گوگل کلب وارد می شود. Id مد نظر با آپلود دیتا در گوگل درایو و برداشتن قسمتی از لینک آن بدست می آید.

https://drive.google.com/file/d/IN1FFek9iESUTxW3uIJTvYM55QKRunJZO/view?usp=sharing

pip install --no-cache-dir gdown

 $! gdown\ 1N1FFek9 i ESUTxW3uIJTvYM55QKRunJZO$

```
۲. دیتاست به صورت یک دیتافریم دراورده میشود:
```

df = pd.read_csv('heart_disease_health_indicators.csv')

۱۰۰ نمونه داده مربوط به کلاس ۱ و ۱۰۰ نمونه مربوط به کلاس ۰ را جدا کرده و در دیتا فریم جدید قرار میدهیم:

 $\begin{aligned} & class1 = df[df['HeartDiseaseorAttack'] == 1].sample(100 \text{ , replace=False}) \\ & class0 = df[df['HeartDiseaseorAttack'] == 0].sample(100 \text{ , replace=False}) \\ & data = pd.concat([class1, class0]) \end{aligned}$

۳. تفکیک کلاسها با استفاده از دو طبقهبندی آماده پایتون و در نظر گرفتن فراپارامترهای مناسب جداسازی داده آموزش و ارزیابی:

X = data.iloc[:, 1:22]y = data.iloc[:, 0:1]

X_train, X_test, y_train, y_test = train_test_split(X, y, test_size=0.2, random_state=93)

X_train.shape, X_test.shape, y_train.shape, y_test.shape

مدلسازی Logistic Regression:

از آنجایی که مدلی با تعداد نمونه محدود (۲۰۰) ولی ویژگیهای زیاد (۲۲) داریم، گزینههای متفاوتی را lbfgs میتوان برای solver انتخاب کرد. مانند 'liblinear', 'newton-cg', 'lbfgs'. ما در اینجا برای نمونه را انتخاب میکنیم.

حداکثر تکرار روی ۲۰۰۰ قرار داده می شود تا هم به حدی زیاد نباشد که ران شدن برنامه را کند کند، و هم به قدری پایین نباشد که مدل به خوبی عمل نکند.

از آنجایی که داده فقط ۲ کلاس دارد، در بخش multi_class گزینه one-vs-rest که دیفالت هم هست انتخاب می شود. اگر بیش از دو کلاس داشت، به جای آن multinomial قرار داده می شود.

در ادامه در قسمت penalty، مدل منظمسازی انتخاب می شود و lbfgs فقط 12 را قبول می کند و 12 به جلوگیری از overfit شدن کمک می کند. لذا این گزینه انتخاب می شود.

```
همچنین، random state برابر با دو رقم آخر شماره دانشجویی بنده قرار داده شده است.
                                                                                                 مدلسازى:
                                                                                               penalty='12',
                LogisticRegression(solver='lbfgs',
                                                                          multi_class='ovr',
                                                      max_iter=2000,
random state=93)
model1.fit(X_train, y_train);
ypred1 = model1.predict(X_test)
ypred1_2 = model1.predict_proba(X_test)
ypred1_3 = model1.predict_log_proba(X_test)
                                                                                             درصد درستی:
a = model1.score(X_train, y_train)
b = model1.score(X_{test}, y_{test})
                                                                                                    خطاها:
c = met.mean squared error(y test, ypred1) # MSE
d = mean_absolute_error(y_test, ypred1)
e = sqrt(mean_squared_error(y_test, ypred1)) # SMSE
                                                                                                    ارزيابي:
accuracy = accuracy_score(y_test, ypred1)
precision = precision_score(y_test, ypred1)
recall = recall_score(y_test, ypred1)
f1 = f1\_score(y\_test, ypred1)
                                                                                   ماتریس درهم ریختگی:
چاپ خروجیها:
f=confusion_matrix(y_test, ypred1)
print(f'Accuracy for train: {a}')
print(f'Accuracy for test: {b}')
print(f'mean squared error: {c}')
print(f'mean absolute error: {d}')
print(f'sqrt mean squared error: {e}')
print(f'Accuracy: {accuracy}')
print(f'Precision: {precision}')
print(f'Recall: {recall}')
print(f'F1 Score: {f1}')
print(f'confusion matrix: {f}')
                                                                                                      نتايج:
Accuracy for train: 0.8
Accuracy for test: 0.675
mean squared error: 0.325
mean absolute error: 0.325
sqrt mean squared error: 0.570087712549569
Accuracy: 0.675
Precision: 0.75
Recall: 0.6521739130434783
F1 Score: 0.6976744186046512
confusion matrix: [[12 5]
                  [8 15]]
```

```
مدلسازی SGD Classifier.
```

در قسمت انتخاب loss، چون log loss برای کلاسهای ۰ و ۱ اعمال می شود، و داده هم فقط ۲ کلاس دارد، این گزینه انتخاب می شود.

همچنین، random state برابر با دو رقم آخر شماره دانشجویی بنده قرار داده شده است.

در اینجا تنها مدلسازی با رگرسیون لجستیک متفاوت است و باقی کد به همان صورت است.

model2 = SGDClassifier(loss='log_loss', random_state=93)

نتايج:

Accuracy for train: 0.675 Accuracy for test: 0.5 mean squared error: 0.5 mean absolute error: 0.5

sqrt mean squared error: 0.7071067811865476

Accuracy: 0.5

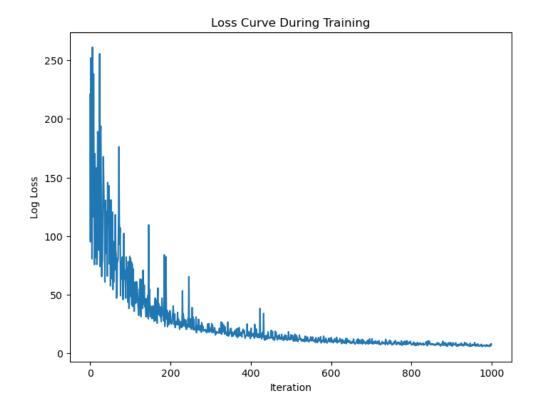
^۴. بدست آوردن تابع اتلاف با استفاده از دستورات آماده سایکیت لرن در مدل رگرسیون لجستیک اتلاف را می توان با این کد بدست آورد:

y_prob1 = model1.predict_proba(X_test)
loss = log_loss(y_test, y_prob1)
print("Log Loss:", loss)
Log Loss: 0.6011398384500823

در مدل SGD Classifier نمودار اتلاف را می توان با این کد بدست آورد:

loss_history = []
for epoch in range(1000):
 model2.partial_fit(X_train, y_train, classes=np.unique(y))
 decision_values = model2.decision_function(X_train)
 loss = hinge_loss(y_train, decision_values)
 loss_history.append(loss)

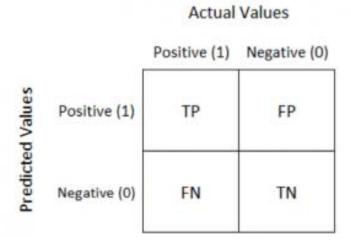
plt.figure(figsize=(8, 6))
plt.plot(loss_history)
plt.title('Loss Curve During Training')
plt.xlabel('Iteration')
plt.ylabel('Log Loss')
plt.show()

۵. محاسبه شاخصههای ارزیابی دیگر غیر از accuracy

در اینجا می توان همان شاخصهایی را که در قسمت قبل بدست آمد را نام برد خروجی شان پیشتر آورده شد و در ادامه در مورد هر یک از آنها توضیحاتی داده می شود.

• ماتریس درهمریختیگی (confusion matrix): این ماتریس یک روش اندازه گیری عملکرد برای مساله طبقه بندی یادگیری ماشین است که در آن خروجی می تواند دو یا چند کلاس باشد. این جدول با ۴ ترکیب مختلف از مقادیر پیش بینی شده و واقعی ساخته می شود.

مثبت صحیح (True Positives): پیش بینی کردیم که مثبت بوده و درست پیش بنی کردیم. منفی صحیح (True Negatives): پیش بینی کردیم منفی باشد و درست پیش بینی کردیم مثبت کاذب (False Positives): پیش بینی کردیم مثبت باشد ولی غلط پیش بینی کردیم منفی کاذب (False Negatives): پیش بینی کردیم غلط باشد ولی درست بود.

• فراخوانی (Recall): به این مفهوم اشاره دارد که از بین همه کلاسهای مثبت ، چقدر درست پیش بینی کردیم. باید تا حد ممکن بالا باشد.

Recall =
$$\frac{TP}{TP + FN}$$

• صحت (Precision): یعنی از بین تمام کلاسهای مثبتی که به طور صحیح پیش بینی کرده ایم ، چند نفر در واقع مثبت هستند.

Precision =
$$\frac{TP}{TP + FP}$$

• معیار f1 score) F1): اگر بخواهیم همزمان هر دو معیار صحت و فراخوانی در ارزیابی مدل دخیل باشند از این معیار استفاده می کنیم.

$$F - measure = \frac{2*Recall*Precision}{Recall + Precision}$$